

DE HEER C.T. ELSGEEST EN ZIJN KLEINSCHALIGE DRUKKERIJ

door drs. Jan Scholte

Inleiding

In museum 'Het Pakhuis' was van 10 december 2011 tot 14 april 2012 de expositie 'Hand van de meester' te bezichtigen. Het was een expositie over twee hedendaagse Ermelose ambachten – imkerij en restauratie van oude klokken en horloges – en over twee oude ambachten uit Ermelo – een kleinschalige drukkerij en een puddingfabriekje. De twee oude ambachten stamden beide uit de vorige, 20e eeuw.

Evenals bij mijn onderzoek naar de puddingfabriek E.L.V.A. van de familie Buskop, kwam ook bij de naspeuringen betreffende de drukkerij van de heer Elsgeest meer informatie beschikbaar dan in 'Het Pakhuis' kon worden getoond. De redactie van 'Van 't Erf van Ermelo' vroeg mij om in hun kwartaalblad ook over dat kleine Ermelose drukkerijtje mijn verhaal te doen.

Voetnoten in de tekst verwijzen naar informatiebronnen die achter onderstaand verhaal vermeld zijn onder 'Noten'.

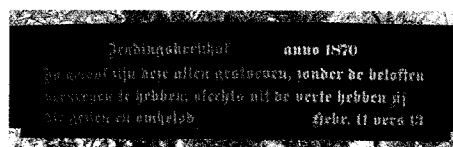
Personalia

De heer C.T.(Cornelis Teunis) Elsgeest is geboren op 5 november 1907 in Noordwijk. Zijn ouders waren Cornelis Elsgeest en Neeltje Vonk. Cor trouwde op 14 september 1933 in Leiderdorp met Johanna Borre-

man, die daar was geboren op 11 februari 1907. Johanna overleed, 59 jaar oud, op 19 januari 1967 in Ermelo.

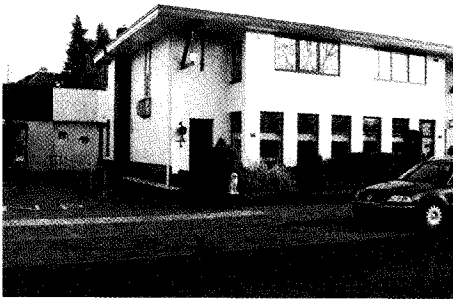
Na het overlijden van Johanna is de heer Elsgeest op 13 maart 1970 in Rijnsburg opnieuw getrouwd. Hij trouwde toen met Oetje van den Bosch, geboren op 26 mei 1910 in Leiderdorp (ZH). Johanna en Oetje waren familie van elkaar, namelijk achternichten. Johanna ligt begraven op de Algemene Begraafplaats van Ermelo en Oetje, overleden op 24 september 1989 te Nijkerk, ligt begraven op de begraafplaats achter de Zendingskerk te Ermelo¹).

De krant 'De Rijnbode, Nieuws- en Advertentieblad van Alphen aan de Rijn en Omstreken' van eind november 1929 meldt, dat de heer Elsgeest - dan 22 jaar oud - zich bij zijn inschrijving in Alphen a/d Rijn al "boekdrukker" noemde en daar woonde aan de Conradstraat 11.

Zijn persoonskaart meldt, dat hij al

korte tijd later, op 8 februari 1930, vanuit Alphen a/d Rijn terugkeerde naar zijn geboorteplaats Noordwijk. Volgens het bevolkingsregister van Ermelo vestigde de heer Elsgeest zich als boekdrukker/graficus op 3 mei 1932 vanuit Noordwijk in ons dorp. Hij ging wonen in wijk Ab 96, dat sinds 28 oktober 1938 Spoorlaan 44 heet ²).

Johanna Borreman kwam op 21 september 1933, een week na haar trouwdag, vanuit Leiderdorp naar haar man in Ermelo. Samen gingen ze wonen in wijk Ab 101, dat is Spoorlaan 56, nu Dokter van Dalelaan 56, de linker helft van het huidige witte huis ³).

Drukkerij Elsgeest

Volgens de heer A.(Anton) Rook uit Ermelo, die de familie Elsgeest persoonlijk gekend heeft, was de drukkerij van de heer Cornelis T. Elsgeest aan de Spoorlaan 56 van zeer bescheiden omvang. De heer Elsgeest deed al het drukwerk alleen en zijn vrouw deed het vouwwerk. Het drukkerijtje bevond zich in de achterkamer van de woning, ach-

(coll. OVE)

ter de schuifdeuren. Elsgeest drukte daar vooral klein drukwerk zoals de Hervormde Kerkbode (jarenlang 1 blaadje), visitekaartjes, felicitatiekaarten, rouwkaarten en dergelijke. Hij had het agentschap van diverse kranten, waaronder het Schilder's Nieuws- en Advertentieblad, het Nunspeets Nieuws- en Advertentieblad, het Overveluwsch Weekblad / Harderwijkerkrant en het Algemeen Handelsblad. Ook plaatste Elsgeest advertenties voor klanten in diverse plaatselijke en streekkranten, zoals bv. in de 'Provinciale Overijsselsche en Zwolse Courant, staats-, handels-, nieuws- en advertentieblad'. Belangstellenden konden dan bv. 'onder letter B' bij Elsgeest in Ermelo op de advertentie reageren.

Achter zijn woning/'Handelsdrukkerij' aan de Spoorlaan/Dokter van Dale-

aan bevond zich Drukkerij Bolhuis aan de Burg. van Oordtstraat 4, nu huisnr. 2. Deze drukkerij was veel groter van omvang. Volgens de heer Rook konden beide drukkers het goed met elkaar vinden. Als er (te) veel werk was, werkten beide drukkerijen nog wel eens samen.

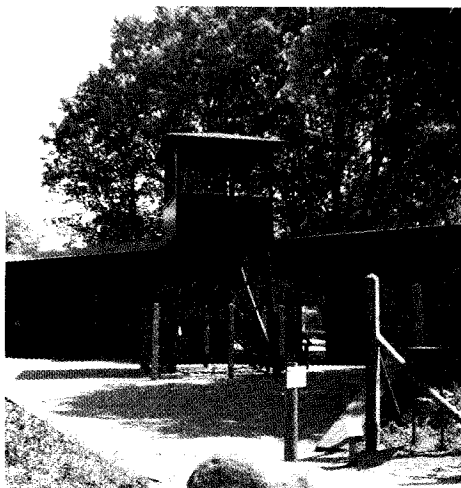
De heer Anton Rook kende de familie Elsgeest goed, omdat zijn ouders met hen bevriend was.

Die vriendschap was dusdanig, dat beide echtparen regelmatig samen op vakantie naar Vlieland gingen. Ook zijn ze samen wel naar de Ardennen geweest, waar het, volgens de verhalen achteraf, meer dan gezellig was!

Familie Elsgeest privé

De familie Rook woonde boven het Postkantoor aan de Stationsstraat. De vader van Anton Rook, die ook Anton heette, was destijds directeur van het Postkantoor en had zich tijdens de oorlog aangesloten bij het verzet.

De heer Elsgeest verrichtte in die

tijd af en toe wat drukwerk voor zijn vriend. Tot hij op een kwade dag werd betrapt of verraden. De Duitsers hebben hem opgepakt en weggevoerd naar kamp Amersfoort. Na enkele weken is hij daar vrijgelaten en kon hij terugkeren naar Ermelo.

In de oorlogstijd werden door de bezetter in 1941 Kennummers / K-nummers verplicht gesteld op drukwerk. Het was een unieke identificatie voor het bedrijf dat papierwerk drukte. De Duitsers stelden die eis om controle te kunnen uitoefenen vanwege papierschaarste. Drukkerij Bolhuis en drukkerij Elsgeest hadden resp. K-nr.910 en K-nr.911⁴).

Mevrouw Johanna Elsgeest-Borreman maakte zich, naast haar bezigheden in de drukkerij van haar man, ook nuttig voor de ouderen van Ermelo. In de jaren vijftig hielp zij elk jaar in de maand juni en juli, als lid van het comité 'Autotocht ouden van dagen', mee bij het organiseren van

INGEZONDEN

Autotocht Ouden van dagen te Ermelo.

Het comité „Autotocht ouden van dagen“ te Ermelo heeft het voornemen, op Dinsdag 3 Juli a.s. met de ouden van dagen het jaarlijkse uitstapje te maken.

Iedere ingezetene van Ermelo vanaf 60 jaar kan zich tot en met Maandag 18 Juni a.s. voor deelname opgeven aan:

Mevr. H. Verhagen-Bakker,
's Heerenloo
Mevr. J. Elsgeest-Borreman
Spoorlaan 56

(Wegens omstandigheden wordt verzocht zich ditmaal NIET op te geven bij Mevr. v. d. Wart).

'het jaarlijkse uitstapje'.
 Bijtijds verscheen er een berichtje over het uitstapje in de krant en konden de ouden van dagen zich persoonlijk gaan aanmelden op de aangegeven adressen. Persoonlijk of anders via de buurvrouw of via wie ook, als die persoon maar goed ter been was of nog durfde te fietsen, want ... telefoonnummers (als die er al waren) staan niet vermeld!! ...⁵).
 Ook gaf mevrouw Johanna Elsgeest regelmatig bloed voor het 'Nederlandse Rode Kruis'. Voor het veelvuldig geven van bloed ontving zij in mei 1958, tijdens een korte bijeenkomst in de wachtkamer van het ziekenhuis 'Salem', 'de Landsteiner penning' uit handen van Dr. H. Dekker, voorzitter der afdeling Ermelo van het Nederlandsche Rode Kruis"⁶).
 (zijn er nog mensen, die zo'n penning in hun bezit hebben?
 Graag melden in ons Ermelo's Museum 'Het Pakhuis').

In november 1952 werd in Hotel Baars te Harderwijk een vergadering gehouden die georganiseerd was door de Prot. Chr. Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid. Op die vergadering waren afgevaardigden aanwezig uit Nunspeet, Harderwijk en Ermelo. Tijdens die bijeenkomst bleek, dat "steeds meer democratisch-socialistisch denkende mensen, stammende uit verschillende levensbeschouwingen, elkaar vonden in de P.v.d.A.". Dit verschijn-

sel was "ook op de N-Veluwe duidelijk merkbaar, waar de doorbraakwinst (de P.v.d.A. was in 1952 bij de landelijke verkiezingen de grootste landelijke partij geworden, JS) voornamelijk van Protestantse zijde is gekomen".

Men vond het daarom van groot belang, dat er ook op de N-Veluwe een afdeling van de Prot. Chr. Werk Gemeenschap zou worden opgericht. De P.C.W.G. had tot doel:

- a. "op de grondslag der Prot. Chr. Geloofsovertuiging binnen de partij (P.v.d.A., JS) gelegenheid te geven tot bezinning op politieke vragen
- b. De beginselen der partij te propagieren onder Prot. Christenen ..."

In het nieuwe bestuur werd als vertegenwoordiger van Ermelo gekozen de heer C.T. Elsgeest, Dokter van Dalelaan 56⁷).

In een Raadsvergadering van eind maart - begin april 1954 werd besloten om ondermeer aan de heer C.T. Elsgeest "een perceel grond te verkopen ten Zuiden van de Oude Telgterweg ... voor de prijs van f 1,65 per m2." Op dat gekochte stuk grond heeft de heer Elsgeest vervolgens zijn woonhuis gebouwd.

De familie Elsgeest is op 14 juni 1955

**Punt 31 A. Grondverkoop te Ermelo;
 B. Grantie-Woningbouw.**
 Overeenkomstig het voorstel, wordt verkocht aan de heren B. Verhoef, A. C. van Polen, J. Broekema, H. Schaftenaar, C. T. Elsgeest en G. F. Jaarsma, allen te Ermelo, een perceel grond ten Zuiden van de Oude Telgterweg aldaar, voor de prijs van f 1,65 per m2.
 Aan een 4-tal aanvragers wordt, overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen, garantie verleend in verband met een te bouwen woning.

van de Dokter van Dalelaan 56 verhuisd naar Struikakkers 8. Ze gaven daar hun huis de naam 'Vrij van Druck' ⁸).

De drukkerij werd toen verplaatst naar de Gemeentekamer / Hulpsecretarie aan de Stationsstraat 38, het pand waar momenteel de 'Golden Lady' is gehuisvest. De heer Elsgeest had het linker gedeelte ervan in gebruik. Hij was een solist, drukte al-

les alleen en zette alle letters met de hand. Letters in alle soorten en maten had hij keurig geordend in letterbakken. De voormalige Gemeentekamer stond vol met drukkersspullen en machines.

Van huis uit was Cor Elsgeest Nederlands Hervormd, maar niet zo kerks. Dat veranderde door zijn vrouw Oetje van den Bosch, met wie hij in Ermelo naar de Zendingskerk ging.

Familie L. Paters, burenen van de familie Elsgeest aan de Struikakkers, vonden de heer Elsgeest een bijzondere man. Een man met aparte ideeën en veel humor. Ook het echtpaar Rothfus heeft nauwe contacten met de heer Elsgeest gehad. Ds. A. Th. Rothfus

was van 1965-1970 predikant van de Oude Kerkwijk en bracht wekelijks, zoals iedereen in die tijd, zijn nieuws voor de Herv. Kerkbode bij Elsgeest. Hij kwam daardoor - en door zijn stukjes van Klaas de Toren-

wachter - veel met de heer Elsgeest in contact en aan de praat. Mevrouw G. Rothfus-Van Beveren vertelde mij onlangs - ds. Rothfus is op 20 december 2007 in Ermelo overleden - dat de heer Elsgeest behoorlijk radicaal was in zijn opvattingen. Hoewel hij geen theologie had gestudeerd, was hij veel met geloofszaken bezig. Hij had heimwee naar de verten uit zijn jeugd in Noordwijk en bezat een grote liefde voor de natuur. Hij verwerkte zijn vaak bijzondere gedachten in gedichten. Elsgeest máákte geen gedichten, ze werden bij hem geboren. Hij heeft in dit verband eens gezegd: "Ik maak een gedicht niet zo een-twee-drie. Het groeit tijdens mijn zwerftochten" ⁹). Hij bewaarde zijn gedichten in een aparte map. Rond de jaarwisseling drukte hij een gedicht af en stuurde dat toe aan zijn familie en vrienden. Hij ondertekende dan met 'h.g. Elsgeesten'!

h.g.!
Elsgeesten.

Tussen de tijden

Het klikte tussen Elsgeest en ds. Rothfus, beiden gezegend met uitzonderlijke talenten, zo goed, dat ze vrienden werden. In dat drukkerijtje aan de Stationsstraat kon Elsgeest rustig zijn werk neerleggen en uren lang diepzinnige gesprekken voeren met zijn vriend Rothfus. Dat ging dan niet alleen over geloofszaken. Beiden hielden van poëzie en literatuur en onderhielden samen nauwe contacten met de bekende dominee-dichter Geert Bogaard ¹⁰).

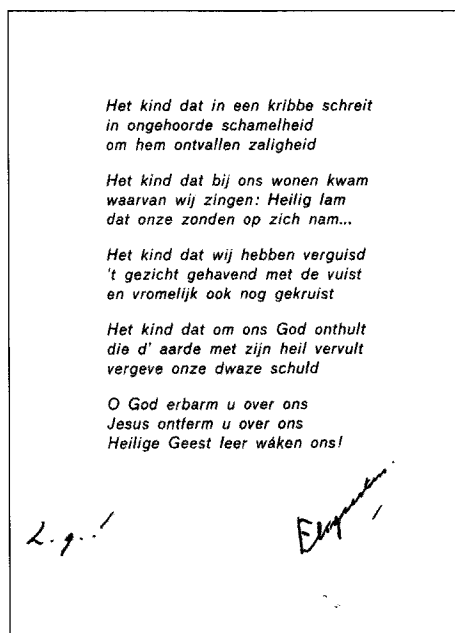
Ds. Rothfus bewaarde alles wat voor hem van waarde was. Zo heeft hij ook teksten en gedichten van zijn vriend Elsgeest bewaard. Uit die verzameling heb ik een door de heer Elsgeest verstuurd kerstkaart gekozen, die ik u, lezer, graag laat zien. Kerstgedicht en bijbehorende fronttekening gunnen ons namelijk een blik in de denkwereld van de heer Elsgeest.

In zijn tekening op de voorzijde van de kerstkaart heeft hij boven de kerkdeur geschreven: "Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen / Luc.2:14".

Midden op de kerkdeur tekende hij

een opgespijkerd stuk papier (denk aan Luther!,JS) met de woorden: "Geen dienst daar de christenen ten oorlog zijn".

Sommige bronnen, waaruit ik heb kunnen putten voor bovenstaand verhaal, staan vermeld in de tekst, andere, voorzien van een voetnoot, in onderstaande 'Noten'.

Noten:

1. Genealogische gegevens zijn mede te danken aan Trynke Elbertsen-Hoekstra te Ermelo
2. Overveluwsch Weekblad/Harderwijkerkrant (OWH), 21/05/1932
3. OHW, sept.1933, p.3/4
4. Verhandeling over K-nummers is gepubliceerd op internet door Jim Terlingen, Utrecht, in november 2010

5. Schilder's nieuws- en advertentieblad (SNA), 08/06/1951, p. 6/10
6. SNA, 23/05/1958, p.17/18. De Karl Landsteiner-penning was de eerste Nederlandse onderscheiding voor bloeddonthaties en is uitgereikt tussen 1931 en 1971 aan wie 5 keer of vaker bloed gaf. De penning was een eerbetoon aan Dr. Karl Landsteiner die bekend en beroemd werd vanwege de ontwikkeling in 1901 van het moderne systeem van bloedgroepen door identificatie van de aanwezigheid van agglutinines in het bloed. In 1930 kreeg hij de Nobelprijs voor Geneeskunde (Wikipedia).
7. SNA, 21/11/1952, p. 2/12
8. SNA, 09/04/1954, p. 14/22
9. In krantenartikel "Vrienden geven gedichten uit zonder medeweten auteur" van 09/05/1969
10. Mevrouw G. Rothfusz - van Beveren

(wordt vervolgd)

DE HEER C.T. ELSGEEST EN ZIJN KLEINSCHALIGE DRUKKERIJ (SLOT)

door drs. Jan Scholte

Met pensioen

Op 20 maart 1969 sloot de heer Elsgeest definitief de deur van zijn drukkerij in de Gemeentekamer. Hij was toen 61 jaar en had het voor zijn leeftijd, naar eigen zeggen, veel te druk¹¹⁾. Hij had toen 37 jaar 'in Ermelo op een bijzondere, persoonlijke wijze zijn werk gedaan' vermeldde de uitnodiging voor een afscheidsreceptie en huldiging van de heer Elsgeest. Het officiële afscheid vond plaats op 29 maart 1969, 's middags in het Kerkelijk Centrum aan de Jeugdkaat. Ook lezen we in die uitnodiging: "Hij aanvaardt een functie als leider van een drukkerij in het psychiatrisch ziekenhuis 'Veldwijk', waar hij bezig zal zijn in de begeleiding van herstellende patiënten, die hij wegwijs zal maken in het drukkersvak." Mevrouw Rothfusz vertelde mij, dat haar man de heer Elsgeest attent had gemaakt op die mogelijkheid om na zijn pensionering nog zinvol bezig te kunnen zijn.

Tijdens de afscheidsreceptie werd aan de heer Elsgeest een boekwerkje overhandigd met de titel: 'Leeg te aanvaarden'. Het bleek een gedichtenbundel te zijn met voornamelijk gedichten van hemzelf!!

In een interview met een verslaggever van een krant, getiteld 'Vrienden

geven gedichten uit zonder medeweten auteur', zegt de heer Elsgeest hierover: "Ongeveer drie weken voor de bewuste datum (van het afscheid, JS) was ds. Rothfusz, een vriend van mij, bij me geweest. Hij zei, dat het tegen Pasen liep en dat hij graag een paasgedicht van mij wilde citeren. Nu kon je direct zien, dat hij daarvoor niet kwam, want die man kon niet liegen. Bovendien heb ik nooit een goed paasgedicht gemaakt. Maar hij peuterde de map, waarin ik al mijn gedichten bewaar, toch los en ik wist niet beter of hij zou er die (afscheids-, JS) middag uit citeren. Ik wist dan ook niet wat er gebeurde, toen ik ze gedrukt en wel kreeg aangeboden". In het krantenartikel wordt verder verteld, dat 'de bundel is uitgegeven door Bolhuis, een vriend en collega van de drukker-dichter. Ook deze zat braaf in het complot, want toen de heer Elsgeest hem eens vertelde dat ds. Rothfusz van hem een map gedichten had geleend en dat hij ze nog steeds niet terug had, antwoordde

Bolhuis dat de predikant bekend stond om zijn vergeetachtigheid. Op dat moment werd de bundel al gedrukt. De samenstelling van de bundel werd verzorgd door ds. Rothfusz en ds. Bogaard uit Enkhuizen, beiden vrienden van de heer Elsgeest. Eerstgenoemde predikant schreef een: 'Ten Geleide', terwijl laatstgenoemde drie eigen gedichten in de bundel opdroeg aan de auteur ¹²⁾.

De genodigden voor de afscheidsreceptie werd gevraagd om een financiële bijdrage, zodat de heer Elsgeest als geschenk een bedrag aan geld ter hand kon worden gesteld. De leden van het afscheidscomité "willen hem dan voorstellen dat bedrag te besteden aan een reis(je) naar de Noordzee of een andere kust!" ¹³⁾

De uitnodiging was ondertekend door de heren J.D. Bolhuis, Dahlialaan 16; P.R. Kamphorst, Hogewal 60 en Ds. A.Th. Rothfusz, Putterweg 24.

De heer Elsgeest heeft op Veldwijk, in gebouw 'De Horst', op zijn eigen machines, nog ruim drie en een half jaar gewerkt tot zijn pensionering. Hij werkte daar min of meer onder de pastorale zorg van zijn vriend ds.

Van 't Erf van Ermel, nr. 65, 2013

A.Th. Rothfusz, die van 1970-1977 predikant was op Veldwijk. Na zijn pensionering heeft de heer Elsgeest nog vele jaren als vrij man van zijn pensioen mogen genieten.

Toen hij ziek werd, heeft hij zijn modernste machines aan Veldwijk geschonken en twee overige, oudere machines, aan een museum.

Hij is opgenomen geweest in het zieken- en verpleeghuis Sonnevand, gelegen in de bossen ten zuiden van Harderwijk. Volgens het Bevolkingsregister van Ermelo is hij op 30 september 1986 ingeschreven bij het Psychiatrisch Ziekenhuis Veldwijk, "Veldwijk 75", waar hij op 24 augustus 1987 is overleden.

Het eerder genoemde krantenartikel: 'Vrienden geven gedichten uit zonder medeweten auteur' eindigt met een gedicht, "dat hij (de heer Elsgeest, JS) zeer karakteristiek voor zichzelf vindt:

EN IK LOOP OVER STRAAT

*"En ik loop over straat in dit vreemde land
met m'n ogen gericht naar het Nieuwe Rijk
in het licht van de grote verwachting gehuld
dat, ja, elk der vorsten zich buigen zal
om te knielen voor Christus, de Heer!"*

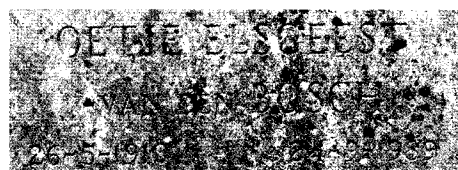
"In de dienst van Woord en Gebed in de Zendingskerk, Harderwijkerweg 10 te Ermelo, tegenover V.A.D.-garage, door velen bijgewoond, herdacht zijn oude vriend ds. B.K.W. Dijkstra uit Ter Heijde aan Zee hem eerbiedig en treffend, mede aan

de hand van gedichten van hem en Geert Boogaard, die zich met hem diep verbonden wist”.

Na de dienst in de Zendingskerk is hij op 28 augustus 1987 op de Algemene Begraafplaats te Ermelo bij zijn eerste vrouw Johanna Borreman begraven.

In de necrologie vanuit de Zendingskerk ¹⁴⁾ wordt ook geschreven, dat: “hij vanaf begin dertiger jaren in Ermelo een markante figuur” is geweest: hij was drukker o.m. van ons kerkblad, daarnaast iemand met poëtische gaven, een dromer van Gods

komende wereld, één met uitgesproken meningen, die hij raak wist te verwoorden en jarenlang zeer betrokken bij de Zendingskerk.” Tevens valt in de necrologie te lezen dat de heer

Elsgeest al, voordat hij opgenomen werd op Veldwijk, getroffen was door een hersenbloeding.

ZENDINGSKERK

— **Cor Elsgeest.** Plotseling ontsliep maandag 24 augustus op Veldwijk broeder Elsgeest in zijn tachtigste levensjaar. Daar moest hij helaas zijn laatste levensjaren doorbrengen, nadat hij al eerder getroffen was door een hersenbloeding. Maar voordat hem dit overkwam was hij vanaf begin dertiger jaren in Ermelo een markante figuur: drukker o.m. van ons kerkblad, daarnaast iemand met poëtische gaven, een dromer van Gods komende wereld, één met uitgesproken meningen, die hij raak wist te verwoorden en jaren lang zeer betrokken bij de Zendingskerk. Verdriet kwam in zijn leven toen zijn eerste vrouw overleed, maar nieuwe vreugde kwam er door een gelukkig tweede huwelijk met haar, die nu alleen achterblijft. — In de dienst op 28 augustus in de Zendingskerk, door velen bijgewoond, herdacht zijn oude vriend ds. Dijkstra uit Ter Heijde aan Zee, hem eerbiedig en treffend, mede aan de hand van gedichten van hem en Geert Boogaard, die zich met hem diep verbonden wist.

Moge de Heer mevrouw Elsgeest, na zoveel jaren van verbondenheid met en van zorg aan hem, alle kracht geven die ze behoeft!

Ermelo kerk
U-9-1987

Zijn tweede echtgenote Oetje stierf twee jaar na het overlijden van haar man op 24 september 1989.

Executeur Testamentair was toen de heer Joh. Meijnen, een goede bekende van de heer Elsgeest vanuit de Zendingskerk. Omdat de heer J.W. Meijnen gehandicapt was en zich via een rolstoel moest voortbewegen, was voor hem ontruiming van de woning aan de Struikakkers 8 niet mogelijk. Die klus hebben de burens op zich genomen, met name de familie L. Paters die op nummer 10 woont. Zodoende kwam de familie Paters in het bezit van een fotoalbum

van de heer Elsgeest - met foto's over zijn arbeidzame leven - dat zij inmiddels hebben geschonken aan de Oudheidkundige Vereniging "Ermeloo".

Nawoord

Ik dank Trynke Elbertsen-Hoekstra, de families L. Paters en A. Rook, mevrouw G. Rothfusz-Van Beveren en Peter Yska voor alle mondelinge en schriftelijke tips en informatie die ze mij op mijn zoektocht hebben gegeven. Daarmee kon ik verder om het verhaal over de heer C.T. Elsgeest, zijn drukkerij en zijn familielevens steeds meer inhoud te geven. De heer Elsgeest had geen kinderen.

Ik ben blij, dat ik in druk een indruk van het leven en werken van deze bijzondere man kan doorgeven.

Sommige bronnen, waar ik uit heb kunnen putten voor bovenstaand verhaal, staan vermeld in de tekst, andere, voorzien van een voetnoot, in onderstaande 'Noten'

Noten:

11. Uit krantenartikel vermeld bij voetnoot 9
 12. Zie voetnoten 9 en 11
 13. Uitnodiging voor afscheidsreceptie voor de heer C.T. Elsgeest
 14. Ermelose Ned. Herv. Kerkbode 04/09/1987
-